

Előfizetési árak:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy hóra	1 "
— Egyes szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:

Pleits Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszó-
lamások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek,
Zápolya-utca 1-65 szám,
hová a lap szellemi részét, illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

A déli vasut államosítása.

Nagybecskerek, december 14.

A déli vasut államosítására vonatkozó, az osztrák kormány részéről Wittek kereskedelmi miniszteriumi osztályfőnök által folytatott tárgyalásoknak a magyar kormányval eddig negatív eredményük volt. Elvben a magyar kormány előbb hajlandó volt az államosításra, mint az osztrák. A két kormány közt létező véleményeltéréseket némi idő múltán alkalmassint egy kompromisszummal fogják elintézni. Egyrészt a két kormány, másrészt a déli vasut igazgatósága közt a megegyezést csupán a bérleti szerződés, illetve a megadandó állami évi járadék részére a finansziális alap megállapítása teszi nehezzé.

Magyar részről a déli vasut magyar vonalainak megváltásáért csak annyi állami megváltási évjáradékot akarnak adni, a mennyi e vonalak mostani kereskedelmi értékének valóban megfelel. Másfelől a magyar kormány a magyar vasuti és az immár megerősödött állami hitel jól fel-fogott érdekében ragaszkodik ahhoz az elvhez, hogy a déli vasutal szemben csak oly követeléseket emel, melyek a méltányosságnak megfelelnek és a tulajdonosok, illetve részvényesek jogos érdekeit nem károsítják. Ismert tény, hogy e tekintetben a magyar kormány nézete mindig megfelelt a kereskedői kulánsz igényeinek. Magyar részről a külföldi tőkepénzesekkel szemben, a kik tőkéiket magyar vasutak építésébe fektették, mindig a legnagyobb figyelemmel alkalmazták a kiegyenlítő igazság elvét. Másrészt azonban nincs a magyar kormánynak oka, hogy a déli vasut magyar vonalaiért nagyobb árt fizessen annál, a mely azok valóságos értékének megfelel.

Külföldi lapok nagyon tévesen emle-

getik az arany-árszió kérdését, mint gyakorlati nehézséget. A déli vasut államosításánál az arany-árszió kérdése a valóságban nem okozhat nehézséget. És pedig igen egyszerű okból el lehet ezt a legegyszerűbben, praktikusán intézni. Wekerle Sándor magyar miniszterelnök és pénzügyminiszter által kezdett és végeredményében már biztosított valutarendezés, illetve az aranyérték behozatala Ausztria és Magyarországnak ma már annyira előrehaladt, hogy az arany-árszió kérdése a magyar kormányval köteendő szerződésre nézve többé egyáltalán nem nyújthat rizikót. A magyar állam az állampénztárban és bankoknál már sokkal több effektív arany fölött rendelkezik, mint a mennyivel az államjegyek beváltásához és a készpénzfizetés felvételéhez járulnia kell. Kétségtelen tehát, hogy az aranyérték végleges behozatalának időpontja Ausztriában és Magyarországon, illetve a készpénzfizetés felvétele aranyban, többé nem halasztható sokáig. Kétségtelen ez, ha az osztrák kormány és az osztrák-magyar bank épp úgy teljesíti kötelességét, mint jól kiszámított pénzügyi előrelátással a magyar kormány már rég teljesítette.

A déli vasut államosításánál a még majd csak köteendő szerződés teljesítésének és a magyar kormány részéről már anyagilag biztosított készpénzfizetés felvételének határideje közt nem lehet nagy különbség. Magától értendő feltétel az, hogy az osztrák kormány a legrövidebb idő alatt teljesíti a Steinbach dr. volt pénzügyminiszter által sajnosan elmulasztott kötelességét, t. i. haladéktalanul beszerzi az aranykészletből reá eső részt. Ez mindenestre elkerülhetlen, mert a Plener dr. osztrák pénzügyminiszter által elvállalt kötelezettségeknek megfelelően magyar részről joggal követelhető ez az osztrák pénzügyi művelet. Miután egyál-

talán a magyar pénzügyminiszter adta a teremtő kezdeményezést az aranyérték behozatalára az osztrák és magyar monarchiában, — kétségtelen a magyar kormány joga ama követelmény érvényesítéséhez, hogy az osztrák kormány teljesítse szerződéses kötelességeit, szerezzék be a hiányzó aranyat. E tekintetben és ez értelemben a valutarendezés ügye is bizonyos befolyást gyakorolhat a déli vasut államosításának feltételeire. A magyar kormány ez által egyrészt jobbitotta az előfeltételeket, melyek lehetségessé teszik egy előnyös szerződés kötését a déli vasutal. Másrészt a déli vasutra is előnyös, hogy aránylag rövid idő alatt megszűnik létezni az ugynevezett arany-árszió kérdése, ha az osztrák kormány, illetve Plener dr. osztrák pénzügyminiszter, követve a magyar példát, beváltja ide vonatkozó ígéreteit.

Tagadhatatlan tény az, hogy ha tényleg lehetségessé tétetik az aranyban való készpénzfizetés, akkor a déli vasut vonalainak értéke rendkívül emelkedik. Magyar részről éppen nem szándékoznak a déli vasut tulajdonosaitól a köteendő szerződésben a valutarendezésből, illetve az aranyban való fizetés felvételéből eredő egészen jogos előnyre a biztos kilátást elvonni, vagy azt velük szemben vitássá tenni. A magyar álláspontot ez ügyben a következő pár szóban lehet kifejezni:

Jog és igazság mindkét irányban és kölcsönös méltányosság.

A politikai helyzet. A „Pol. Corr.” budapesti levelezője kifejti, hogy az egyházi politikai törvényjavaslatok szentesítése után kizártak tekintik annak lehetőségét, hogy az ellenzék hosszabb ideig komolyabb nehézségeket gördítsen a szabadelvű kormány elé.

A „TORONTÁL” TÁRCZAJA.

A diadaléret.

— Irta: Leblanc Maurice. —

Míg egybe nem keltek Chanuék, szelid, türelmes emberek voltak, hódoltak a kényelmes szokásnak, hogy az eseményekre és mások jó tanácsaira bízzák magukat.

E jeles tulajdonok és apró hibák egyesülése szomorú eredményt idézett elő. Minthogy nem volt, ki igazgassa, a háztartás úgy járt, mint valami elszabadult eszónak, mely a hullámok játéka kitéve, a szirtekhez csapódik. A család lopott; por lepte el a butorokat. A pénz csak úgy repült.

A dolgok már nem maradhattak így. Mied a kettő egyszerre éretek az erélyes föllépés szükségét. Kell, hogy a familiának feje legyen, főnöke, aki paráncsoljon.

— Majd én intézem a dolgokat, — gondolta Chanu.

Es erre szilárdan eltökélte magát. Ugyanakkor Armande, a felesége, is ilyesformát gondolt:

— Ha hozzá nem látok, minden elpusztul. És szilárdan eltökélte magában hogy hozzálat.

Kikerülhetetlen volt, hogy es a két akarat összeütközött, heves harcra keljen egymással annál is inkább, mert az elsőbbség biztosítása kedvéért mindenkor ellenmondásban nyilvánult.

Az első esetekben egyiknek váratlan ellenkezése mindig meglepte a másikat. Rá sem ismertek már egymásra; de midőn felismerték kölcsön-

nösen a céljukat, a hitvesi önérték, a hűség felébredt bennük. Harcoltak.

A sok vizsály szörnyű jelenetekre vezetett. Életük csatározássá lett. Ellenséges népekhez lettek hasonló, melyeknek területe szomszédos és melyeket a sors mindennapi érintkezésre kényszerített. Minden pillanatban volt valami bajuk.

A tettek mezeje nem volt már elég; átvitték a harcot a beszélgetések terére is. A mint egyikük valami eszmét pendített meg, a másikkal éppen ellenkező ötlete támadt. Nagy-szerű mód es arra, hogy az ember fogalmat alkosson magának valamely tárgyról; különben náluk es volt az egyetlen mód, melylyel rendelkeztek. Mindegyik védte a maga eszméjét, éberem és dühösen; készen arra, hogy meghal az igazért. Es ezek a véleménykülönbségek növelték az ellenséges indulatokat, melyek elfogták a férjet és feleséget. Egymásra lestek, mint az előőrsek szoktak, és ingerelték egymást, mint az antikikósok.

Aztán hirtelen összeesaptak. Vad rohamok! Irgalmatlan vágások. Párbajok, melyekben nem volt közönet. Mily dicsőség a győztesnek, mily tömérdek kegyetlen tréfával halmosta el áldozatát!

De legtöbbszörre nem jutottak eredményre. A két párt visszavonult, fáradtan, kimerülten, sebekből borítva.

Néhány év múltán Armande nevezetes esemény előtt állott.

— Fiu lesz, jósolta Chanu.

— Leány lesz, mondta Armande.

A férj felelt:

— Antoinenek nevezem.

A feleség visszavágott.

— Én meg Saroltának.

Mindvégig a nem megállapítása körül forgott a küzdelem. Büszkeségük forgott játékbán. Már előre is haragudtak a gyermekre, ki esetleg meghazudtolja jóvendölésüket.

Leány született.

Chanu kétségbe volt esve és rá sem nézett. Másnap azonban borsasztó boszút gondolt ki. Antoinette néven jelentette be a kicsikét. Armande tejláza esett.

Fegyverszünet következett. Utóbb azonban szükségét éretek, hogy ismét erélyesen lépjenek fel. Chanu egyszerre csak azt engedte meg magának, hogy a gyermeket a térdén ringatva bensőséggel rebegeje:

— Antoinette . . . Antoinette . . . Aludj, kicsi Antoinette!

Erre aztán Armande rákezdte:

— Aludj, leánykám, drága leánykám, én leánykám!

A keresztapa választásának kérdése új összeütközést okozott. A férj atyját akarta, a nő a maga atyját. Egyikük sem engedett. Gyermeki szeretetükbe kapaszkodtak, mely erre es alkalomra különösen felélénkült. Es es lett belőle, hogy a gyermeket nem keresztelték meg.

Hogy megtörték a fegyverszünetet, Antoinette lett a küzdelem tárgya, melyért a haragos hitvestársak csatáztak. Mindegyik magának akarta mint kizárólagos tulajdont, ki gondoskodjék neveléséről? Ki válaszolja a tanítókat? Ki örökdió játéka, egészsége felett?

— Én! — makacskodott Chanu. — Az én szerepem, a férjé.

— Ugyan, eredj! — kiáltott az asszony. — Hát nem én vagyok az anya?

Armande azzal akarta megszilárdítani jo

HIREK.

Tájékoztató.

December 18. Szőnyeggyári igazgatósági ülés.
 December 19-án s folytatva megyei közgyűlés.
 December 28. A torontálmegyei gazdasági egyesület közgyűlése.
 1895. január 21. Közigazgatási bizottsági ülés.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van nők részére kedden és pénteken délután.

— **Városi közgyűlés.** Nagybeeskerek városának képviselőtestülete hétfőn, december 17-én, tartja rendes havi közgyűlését.

— **A megyés püspök jogtanácsosa.** Desseffy Sándor eszterházi megyei püspök, Füzesgyarmat Kálmán makói ügyvédet, a „Szászér” igazgatóját nevezte ki jogtanácsosának.

— **Karácsony és a vasárnap munkaszünet.** Karácsony este, valamint Szentestéje az idén hétfőre esik. Mivel a karácsonyi ünnepekre, valamint újévre szokásos bevásárlásokat a fogyasztó közönség rendszerint az említett ünnepek megelőző két napon belül szokta teljesíteni, a kereskedelmi miniszter kivételesen megengedte, hogy december 23-ára és az ugyanazon hó 30-ára eső vasárnapokon ipari és kereskedési telepen az ipari munka, illetőleg adás-vevés egész napon át végeztethessék.

— **Magyar dalárda Nagybeeskereken.** Csombaton, de őszinte lelkesedés között ment tegnap este végbe a kassinó dalárdájának megalakulása. Az ülésen, melyen Francz J. L. kassinói elnök elnökölt, dr. Brájjer Lajos kifejtette a dalárda célját és működési körét, mire a jelenlevők mint a kassinó dalárda-osztálya megalakultak s a következő tisztikart választották meg: Elnök dr. Orsó Mátyás, alelnök dr. Brájjer Lajos, jegyző Wegling István, könyvtáros Steinbach Béla, pénztáros Neumann Mór, ellenőr Filkovic Boldizsár, karnagy Nocker János. Az ének próbák hetenként kétszer tartatnak meg: kedden és szombaton este fél 9 órakor. Holnap szombaton lesz az első próba. — Melegen üdvözljük sz. ujonnan alapított dalárdát, abban a reményben, hogy sikerrel fog megbirkózni társas életünk apathiájával.

— **Hymen.** A szegedi felsővárosi templomban szombaton d. e. 10 órakor Temesváry József földink, ernesztházi gyógyszerész oltárhoz vezető Korpássy Menyhért törvényszéki bíró bájos leányát, Valér kisasszonyt.

gait a leánykát illetőleg, hogy azon a néven szólította, melyet neki szánt. És egy reggel így kiáltott feléje:

- Charlotte, jöjj ide!
- A férj ámulva nézett rá:
- Kit szólítasz?
- Hát a leányomat!
- Antoinettet?
- Az én leányom Charlotte.

Mindegyik ragaszkodott álláspontjához és különböző neven szólították a gyermeket. És a kicsike lett az ürügy megannyi viszálynak. Egy esemény vetett véget ennek.

Chanuék az ötödik emeleten laktak és volt egy kis erkélyük is. Az atya alacsonyoknál találta a rácsot és így szólt:

— Rács kell ide a gyermek biztonságáért.

— Rácsot? rikoltott az anya. Megint költek? Hát én nem vigyázok eléggé a leányomra?

Lakatos jött. Armande kidobta. Chanu sajtókezőleg helyezte el a rácsot. Armande eltávolította.

Ujabb küzdelem. A férj váltig ismételtette:

— Azt hiszem, hogy a gyermek javára szolgál az elővigyázat.

A nő fogadkozott.

— Nem érne semmit, akármi történik is!

Egy nap a kicsike az erkélyen játszadozott szülei szemei előtt; egyszerre csak az erkély alacsony rácszatán át eltűnt.

Rémülten futottak oda, lenéztek. Lenn fektűt a leányka szétzúzott tagokkal.

És a rémület dacára, bár térdei inogtak és szinte örület környékezte, Chanu bizonyos diadalérzettel kiáltott fel:

— Ugy-e mondtam! Látod?!

— **Módos és a polgári házasság.** Általános a lelkesedés az egész hazában, hogy az egyházpolitikai törvények szentesítve lettek. Ünnepel az egész ország és a városok egymásután sietnek e nagy nap emlékéit megülni. Módos község intelligenciája, mint lapunknak sürgönyzik, tegnap ugyanezen alkalomból fényes lakomát rendezett, a melyen a város összes előkelősége pártkülönbség nélkül megjelent.

— **Esküvő.** Dr. Hirschl Mór nagybecskereki orvos e hó 25-én d. e. fél 10 órakor a budapesti dohányutcai zsinagógában tartja esküvőjét Weisz Felica kisasszonnyal, Weisz Manó ügyvéd bájos leányával.

— **Öngyilkos a felesége után.** Tragikus esetről ad hirt a „Szegedi Népló.” Egy vagy nos gazdaember, Barsó Antal megölte magát nagy bánatában, melyivel feleségét siratta.

Barsó jómódu gazdaember volt, aki feleségével és tizenegy gyermekével minden gond nélkül meg tudott élni földjének terméséből. A nyár folyamán Barsó felesége tizenegy árva hátrahagyásával meghalt. — Nagy szerencsétlenség volt ez Barsóra, aki azóta buskomorra lett s bánatában nem egyszer foglalkozott az öngyilkosság gondolatával, hogy valamiképpen bánatjeljes életétől megmenekülhetne. A hét elején gyermekeit becsületességre figyelmeztetve, minden gyanakodás nélkül hazulról eltávozott. Utját Ó Moravicsa felé vette és a Selbach-féle tanyán egy kutba vetette magát. A kuthoz itatni járó juhászok egy kalapot vettek észre a kutróványán, ami magában véve elég gyanús volt, hogy a kutban a kalap gazdáját kereszék s rövid idő múlva rá is akadtak Barsóra, akit Ó Moravicsán el is temettek.

— **A tél.** Száraz hideg idő. Az egész égen át csunya hamuszínű fellegek terjeszkednek széljel. A természet aludni tért. A nap, a mely részkető aranyárga sugaraival finoman vonta be a mindenséget, szétfosszolt, eltűnt, mint egy bájos leányka édes álma. A fák oly szürkék, kopaszok; az időről-időre meg-megújuló erősebb szélroham a mint elfut ágai között lebegve, lassu táncot járva, sörögve hull le a fagyos földre egy-egy száraz falevél, amelyet lassan-lassan eltömetnek a sűrűn hulló hópelyhek.

— **Birtokvásárlás.** Szabadkai levelezőnk írja: Báró Baillon Jenő, a szabadkai huszárezred egyik kedvelt tisztje, kétszázötvenezer forintért megvásárolta a Hontmegyében fekvő Palást és Thuri féle négyezer holdas uradalmat.

— **Állás.** A szegedi kereskedő ifjak társulatának helyszöki osztálya egy ügyes fűszerkereskedő segédet azonnali felvételre keres.

— **Fáklyásmenet Bécsben.** A lipótvárosi kassinóban azon érdekes indítvány tétetett, hogy ha ő felesége 18-án hazá nem jön, azon esetben Bécsbe kellene több száz polgárnak menni és ott kellene a királynak fáklyásmenetet adni. Az indítványt daczára hogy több oldalról tetszősével találkozott, elvetették.

— **A posta és a közönség karácsonykor.** A kir. posta és táviratigazgatóság a következő figyelemztetés közlésére kéri fel lapunkat: A karácsonyi és újévi ünnepek alkalmából rendkívüli mérvet öltő postaforgalom akállyaltalan lebonyolítása céljából a t. közönség figyelmét már sajtó érdeklődésben is a következőkre hívom fel.

1) Pénz legelőszervekben postautalvánnyal, de az érték nyilvánítása mellett szabályszerűleg pecsételt levélben is küldhető.

Pénz és ékszer más tárgyakkal egybe nem csomagolható.

2) Csomagolásra faldaeska, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon vagy legalább is erős csomagoló papir használandó.

Vászonba vagy papirba a csomagot több réttel és szorosan kell begöngyölni, göbnéküli zsinaggal többszörösen és szorosan átkötni, a zsinag keresztelési pontjait pedig jó minőségű pecsétviaszsal oly módon lepecsételni, hogy az egymásra fektetett vászon vagy papir rétegek által képezett nyílásokon a tartalomhoz férni ne lehessen.

A pecsételésnél vésett pecsétnyomó használandó.

3) A czimsésnél kiváló gond fordítandó a czimszett vezeték és keresztnevének, polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kitételére; a Budapestre és Bécsbe szóló küldemények czimiratában ezenkívül a kertület, utca, házszám, emelet és ajtó jelzés stb. is kiteendő.

A rendeltetési hely (vármegye) és utolsó posta pontos és olvasható feljegyzése különösen szükséges.

4) A czimet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, akkor a czim fatáb-

lacsára, bürdarabra, vagy erős lemezpapírra irandó. — Ezen czimiratok erős zsinaggal vagy dróttal tartósan a csomaghoz köténdők. — Papirlapokra irt czimeket mindig egész terjedelmében kell a burkolatra felragasztani ezenkívül a csomagot zsinaggal úgy átkötni, hogy a zsinag keresztelése a czimiraton legyen.

Felette kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a czimirat összes adatait magában foglaló czédula a csomagba is elhelyeztessék, hogy azon esetre, ha a burkolaton levő czimirat elveszne vagy olvashatlanná válnék, a csomag bizottsági felbontásánál a jelzett czédula alapján a csomag további sorsa iránt intézkedni lehessen.

A feladó nevét és lakását a csomagon levő czimiratnál is czélszerű felírni.

5) A csomagok tartalma úgy a czimiraton, mint a szállító leveleken is szabatosan és részletesen jelzendő; Budapestre és Bécsbe szóló csomagokon és szállítóleveleken pedig ha azok élelmi szereket vagy fogyasztási adó után eső tárgyakat tartalmaznak — azok mennyiségének tüzetes kiírása is szükséges (pl. egy darab hurka 2 kiló, egy drb szalonna 1 1/2 kiló, egy drb pulyka 2 1/2 kiló, egy liter bor, stb.) — A tartalom ily részletes megjelölése a fogyasztási adó kivetése szempontjából szükséges és a gyors kézbesítést lényegesen előmozdítja.

A csomagolás jó és tartós volta, valamint a czimzés pontossága kiválóan azért fontos, mert a czélszerűtlen és hiányos csomagolás, valamint a helytelen és hiányos czimzés következményeire a posta nem szavatol.

Felkérem végül a t. közönséget, hogy a karácsonyi ünnepek előtt a postai küldeményeket lehetőleg a délelőtti órákban postára adni sziveskedjek, hogy a küldemények összetörölőása kiküldhető és azok továbbítása késedelem nélkül eszközölhető legyen. Temesvár, 1894. december 1-én. P e t h e ö kir. posta- és táviratigazgató.

Alkalmi ajándékok karácsony és újévre női confectiókban Kovács Gedeonnál.

Irodalom.

* **A föld és népel.** Amidőn van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy 1879—1880. kiadásomban megjelent három kötetű diszmű a „Föld és Népel” Hellwald Frigyes nyomán átdolgoztak dr. Toldy László és György Aladár, teljesen elfogyott és újabb kiadás szükségére került fel. Nem mulasztatom el ez alkalommal a nagyérdemű közönségnek hálás köszönetemet kifejezni, azért a pártfogásért, melyben ezen művet is részesítette és lehetővé tette, a többi nagyszabású irodalmi vállalatok is, hogy azok ep oly diszes és szolid kiállításban jelenthettek meg, mint a hasonló külföldi kiadások. „A Föld és népel” írásával és sajtó alá rendezésével György Aladár urat biztunk meg, ki tekintettel az utolsó évtizedekben nagy lendületet vett földrajzi irodalom- és a tömérdek nevezetes felfedezési utazásokra, melyek következtében a régi kiadás megjelenése óta mindenütt, de különösen Afrikára vonatkozólag egészen átalakultak ismereteink; az új kiadást nem javítva és bővítve, hanem egészen újra írta, úgy hogy a jelenlegi mű egészen új munkának tekinthető. Ez okból, a tisztelettel alulírott kiadó, a kiállítást illetőleg lényeges átalakításokat tettem s a művet a régebbinél sokkal nagyobb terjedelemben és a modern technika vívmányai segítségével gondos kivitelű képekkel gazdagon diszitve adom ki. Egyszóval az új mű valóságos diszmű lesz, mely iroalmunkban kiváló helyet fog elfoglalni, ugys mint nemesebb értelemben vett népszerű munka, melyet laikus és szakember egyaránt élvezettel és hasonnal olvashat, ugys mint diszmű, mely szórakotat s tanúságokat nyújt. Különös figyelemmel voltunk arra, hogy a mű szövege minden méltányos igényeknek megfelelően, a számok és nevek halmazának mellőzése daczára minden lényegest közöljön, amelllett tájékoztató szolgáljon a szakirodalomban s a közönséget nyújtson a további kutatásokra. — A közölt képek is lehetőleg nemcsak diszitők, hanem egyuttal jellemzők is lesznek. A György Aladár által újra irt „Föld és Népel” czimű vállalatnak első vaskos kötete, mely Amerikának leírását foglalja magában, már megjelent, és egyszerre is — akár fűzve, akár kötve, — és 20 fűzetben is kapható. Gondoskodtam arról, hogy a többi kötetek is gyorsan következék az első és az egész vállalat legkésőbb két év múlva készen legyen. A második kötet, mely Afrikáról szól, már sajtó alatt van. A harmadik kötetben Ázsia és Ausztrália leírása lesz, a negyedik Európáról fog szólni, s az ötödik (bef. sz.) kötet zárólag Magyarország ismer-

telésének lesz szentelve. Az egész mű körülbelül 350 nagy alaku nyolczadrétű ivre fog terjedni s díszítésül 60 pompás színnyomatu kép és térkép, 90—100 műmelléklet és közel 1000 a szöveg közé nyomott szép kiviteli kép fog szolgálni. Hogy e nagy művet, mely bármely könyvtárnak díszére szolgálhat, bárki könnyen megszerezhesse, füzetekben is szállítom és pedig úgy hogy havon kint három-három 4 nagy nyolczadrétű ivet tartalmazó füzetet adok ki. Minden egyes füzetet számos a szöveg közé nyomtatott képen kívül, még külön pompás színnyomatu kép (chromo), műmelléklet vagy térkép fogja díszíteni. Az egész mű 90 füzetre fog terjedni; egy egy füzetre ára csak 30 kr. Megrendeléseket elfogad minden hazai könyvkereskedés és könyvtár. Mehner Vilmos, könyvkiadó Budapesten, IV., Papnövelde-utca 8. sz. a.

* **Uj könyv Jókairól.** Az ünnepezt regény íróról új könyvet irt Dr. Körösy László fővárosi író. A terjedelmes tanulmány Jókai korát, életrajzát és művei jellemzését annyi készülettel dolgozta ki, mint eddig egyetlen Jókai élet-rajz sem. A tetszetős könyv telve van élénkebbnél élénkebb fejezetekkel. Száznál több forrásból merített adatai azonban nem tessik a kiváló tanulmányt nehézkesé, mert az éppen olyan vonzó olvasmány, mint egy jó regény. Valóban örvendetes, hogy a nagy nemzeti kiadás kiegészítésére megjelent Jókai terjedelmes biographiája is. Dr. Körösy László, a kit ugyltáskik Jókai nemcsak inspirált, de sokszor utba is igazított, három részbe foglalja össze a rendkívül gazdag anyagot. Az első rész Jókai életrajza, a második Jókai munkássága, a harmadik Jókai jubileuma. Nemcsak az aethetikus, de a jónévtű novellista keze is meglátszik ezen a valóban sikerült munkában, mely számot tesz irodalmunkban. Ára 90 kr minden könyvkereskedésben. Megrendelhető az író ezimén Budapesten, Andrassy-ut 25 szám alatt is.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése deczember 14-én.)

Budapest, deczember 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma délelőtt 10 órakor tartott ülésében folytatta a földmívelési költségvetésnek általánosságban való tárgyalását.

Az ellenzék részéről hozzászóltak: Helley János, Ugron Zoltán, Uray Imre és Veress János, kik kivált a földmívelési miniszterium műszaki osztályáról és ezen ott alkalmazott tisztviselőkről nem a leghizelgőbb módon tettek említést, mire egymásután felszóltak Miklós Ödön államtitkár és gróf Festetics Andor földmívelési miniszter, kik a miniszterium műszaki osztályára szórt vádakát a leghatározottabban visszautasították.

A vitát holnap folytatják.

Eötvös-frakció.

Budapest, decz. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az Eötvös-frakció tegnapi értekezletén az eddigi híresztelésekkel szemben kijelentette, hogy nem lép be az anyapárta.

Az egyetemi ifjak faklyás menete.

Budapest, deczember 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az egyetemi ifjak — mintegy eseren — ma este „Éljen a király!” „Éljen Wekerle!” „Éljen Szilágyi!” kiáltások közt égő faklyákkal vonultak a szabadelvű klub elé, ahol Martos Ferenc az egyetemi kör elnöke mondott beszédet. Valahányszor a miniszterek nevét említette, frenetikus éljenzésben törtek ki, de a Zichy Nándor nevének említésénél sajnos abszurgot kiáltottak.

Podmanitzky Frigyes báró több képviselővel kijöven az erkélyre, felett az ifjuságnak. Említette a királyt (szünni nem akaró éljenzés), aki iránt soha meg nem szűnő hódolattal viseltetnek, megköszönte az impozáns ki-tüntetést az összes szabadelvűen gondolkodó polgárok nevében s éltette az ifjuságot.

A viharos éljenzéssel fogadott beszéd után az ifjak Wekerlét és Szilágyit akarták

hallani, de miután Podmanitzky kijelentette, hogy ninesenek itt, eltávoztak.

Stambulov vad alatt.

Budapest, decz. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szofiából távirják: A Sob-ránye elfogadta a Stambulov kormányvadász alá helyezését.

A Magyar Állam ellen.

Budapest, decz. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kolozsvárról jelentik, hogy városzerte állandóan megbotránkozást kelt a Magyar Állam magatartása, melyet a liberalizmussal szemben gyakorol. Legutóbbi örült kirohanása a „consumatum” cikk, melyben a király személyét megtámadni merészelte, véget szakított a polgárság türelmének. És ma délután a kellő formában kifejezte felháborodását a kolozsvári kör, melynek tagjai a legelőkelőbb honoráriók (egyetemi tanárok, tisztviselők, birtokosok), mely a nagy számú katolikus tagjai miatt előfizetett a Magyar Államra, délután rendkívüli választmányi ülést tartott. Az ülésen dr. Haller Károly a kör elnöke elnökölt, ő maga is buzgó katolikus és tagja az erdélyi kath. statusnak. A választmány tagjai teljes számban megjelentek, köztük számos katolikus. A felháborodás és megbotránkozás általános volt és az elnök indítványára kitiltották a Magyar Államot a körből. És egyúttal erőlyes hangú levelet intéztek a szerkesztőséghez, e határozatot tudatván „A társas körünknek — így szól a levél — lehet nem egy tagja, aki nem ért egyet az egyházpolitikai reformokkal, de egyetlen egy tagja sincs, kiből a legnagyobb megbotránkozást ne keltette volna a Magyar Állam a consumatum cím alatt megjelent cikknek azon tartalma és kifejezései, a melyeket a koronás királyi és apostoli király ellen közreadni merészelte, amiért ezt a lapot a társas körünkben kizárjuk.”

REGÉNY-CSARNOK.

BOSSZUBÓL.

Olass regény. Írta: Cordella.

A „Torontál” számára fordította: Gyúrka.

(Folytatás.)

Bátorságot merített tehát, egészen megfelekezett magáról és oda ment, a hol legnagyobb szükség volt rá.

— Gyógyítson ki ebből az iszonyu betegségből! A kisasszony olyan szép, mint egy angyal! Adjon innom valamit, mert szomjan halok meg! — mondták neki a szerencsétlenek a kezeiket összetéve rimádkodtak.

Odasietett mindegyikhez, orvosággal vagy vigasztaló szóval. Az első elfogultság elmúltával úgy beletalálta magát életveszélyes foglalkozásába, mint bármelyik irtalmas-apóca. A szenvedések láttára, magasztos tettének tudatában megfelekezett a saját szenvedéseiről és mikor az ápolásban kifáradva, néhány óráig pihent, mélyen elaludt és nem kinőták eddigi rémlátomásai.

Ugy gondolta, hogy ha eddig valaha vétkezett nem tettben, hanem gondolatban, és a mostani foglalkozása kiengeszteli bizonyosan az isten haragját. Ebben a környezetben szívét meg-nemesedni érezte; a halállal vívott tusákkal szemben semminek tűntek fel az emberi szenvedélyek; felülről, filozófiai magaslatról nézte a világot, melyben minden végszete, a vég felé siet, melyben a legerősebbet letipor és megsemmisít egy láthatatlan mikroba.

Attól kezdve nem törődött többé magával, a cselekvéstől nem jutott ideje gondolkodásra. A betegápolónők között ő volt a legfáradhatatlanabb. Most egy anya betegápolójánál virrasztott, aki deliriumában gyermekeit siratta: majd egy fiatal asszony ápolására sietett, a ki csak jó férjét sajnálta itt hagyni, mert nagyon boldog volt vele s olyankor szívesen odaadta volna megváltásukra a maga életét, amelytől úgy is azt tartotta, hogy nincs csélja, nincs értéke.

Jelenléből bátorságot merített a beteg; áldást hintett, a merre megfordult, csodálták és megáldották eserszer, mert nemcsak ápolta őket lelkiismeretesen, hanem pénzével is hozzájárult ama családok felségeléséhez, a melyből elhalt az apa vagy anya s az éhhaláltól megmentett árvák befoglalták imájokba nevét.

— Kegyed nagyon halvány, — mondták neki az orvosok, — ne fárasztassa ki magát, mert kegyed is könnyen beteg lehet.

— Ugy gondolom, hogy éntőlem fél a halál; sokszor kerestem már, de hiában.

— Kár lenne, ha valami baja esnék, felelték neki.

Renata legyőzhetetlennek tartotta magát. Hiszen nem zuhant alá a legmagasabb oszlokról sem bizonyosan megkínélni a járvány is.

Egyszerre erős fájdalmat érzet a gyomrában és hideg borsongás futott végig tagjain. Eleintén föl sem vette, hanem végezte tovább ápolónői teendőit.

— Kegyed bágyadt, alig tud járni; fektüdjék le kisasszony! mondták neki a többiek.

— Nincs semmi bajom, felelt Renata az orvosok folytonos kérdéseküddéseir; s csak dolgozott tovább mindaddig, a mig fel tudott kelni az ágyból.

Betegségében iszonyu fájdalmakat állott ki, végig szenvedte annak az iszonyatos betegségnek minden fásisát; csak egy kívánsága volt még az, hogy minél-előbb meghaljon. Utolsó óráiban rá gondolt barátaira s mindazokra, kiket szeretett s a kikről régóta nem hallott semmi hírt. Szeretett volna elbucuzni tőlük, de asztán eszébe jutott, hogy nem szabad senkivel beszélnie; ki tette volna ki magát a biztos vészedelemnek!

És mégis nagyon szeretett volna egy-két szót váltani még utóljára assal a férfival, a kit annyira szeretett, a kit lelki szemeivel folyton kíségetett; ebben a pillanatban úgy érezte, hogy a szentek örök szerelmével szereti őt, assal az eszményi érzellemmel, a melyről álmodozott. És az ő tiszta, mocsoktalan érzelme lesz a díjja életének s egyúttal az áldozat, a kiengesztelés áldozata büneiért.

(Folytatás következik.)

Nyilttér.*)

Női ruhatere megnyitása.

Nagybecskerek és környéke igen tisztelt közönségének és nagybecskert vevőimnek tiszteletteljesen tudomására hozom, hogy a Hunyadi-utcában levő saját házamban, közvetlen szomszédságában az immár 1856. év óta fennálló uri-és női ruha konfekció üzletemnek, egy teljesen fővárosi mintára berendezett

eladó csarnokból, próbateremből és műhelyből álló

nőruha-termet

nyitottam meg.

Ruhaszövetekben való összes újdonságokkal, diszitő és selyemzikkékkal dusan felszerelt raktáram, francia és angol mérvadó divatlapok, tapasztalt, szakszerűen képzett, kitűnő művezetőim, kik részint a legújabb műszerekkel ellátott műhelyem, részint pedig áruraktáram élén állanak, továbbá a hozzám szerződött fővárosi munkaerők lehetővé teszik, hogy e téren a legjobbat és legizlésesebbet produkálva, sikeresen versenyezhessek a bécsi és budapesti konkurencziával. Ama biztos meggyőződésben, hogy a mélyen tisztelt közönség emez újabb vállalkozásomat is bizalmával tiszteli meg, melegen ajánlom azt a nagybecskert hölgyvilág figyelmébe.

Kiváló tisztelettel
Grünbaum Vilmos.

*) Az e rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájler Lajos.

Árverési hirdetésny.

Az alulírott intézet részéről ezennel közhírre tétetik, hogy mindazon zálogtárgyak, melyek az 1881. évi XIV. t. cz. 15. §-a értelmében esedékessé váltak, 1894. deczember 17-én délelőtti 9 órakor az intézet helyiségében nyilvános árverés alá kerülnek, és hogy ezen zálogtárgyak hosszabbítása vagy kiváltása s oktis 1894. deczember hó 15-ik napjának délutáni 5 óráig eszközölhető.

Nagy-Becskek 1894. november hó 28-án.

(867-4.4) I. nagybecskereki zálogintézet.

